

Cap a un nou model de serveis socials?

Manuel Aguilar Hendrickson
Universitat de Barcelona
manuel.aguilar.hendrickson@ub.edu

Escola Balear d'Administració Pública
Palma, 9 de novembre de 2018

1. Quins serveis socials?

2. Repensar el model d'atenció

1. Quins serveis socials?

Entre vells i nous riscos socials

«Vells» riscos socials

- Els problemes de l'economia «fordista»
- Les respostes de l'estat de benestar clàssic

«Nous» riscos socials

- Canvis profunds «postindustrials» o «postfordistes»
- L'estat de benestar en busca de un nou paper

Entre vells i nous riscos socials

L'economia fordista-keynesiana

- Feina industrial estable i *ben* pagada pels caps de família
- Política econòmica per sostenir la plena ocupació dels caps de família mascles
- Dones «mestresses de casa»

Entre vells i nous riscos socials

L'estat de benestar clàssic (bismarckià-conservador)

- *Seguretat econòmica 1*: salari del cap de família
- *Seguretat econòmica 2*: garantia contributiva d'ingressos, per substituir el salari perdut
- *Ajustar ingressos a composició familiar*: prestacions per fills
- *Producció de bens públics*: salut, educació, habitatge

Entre vells i nous riscos socials

L'estat de benestar clàssic (bismarckià-conservador)

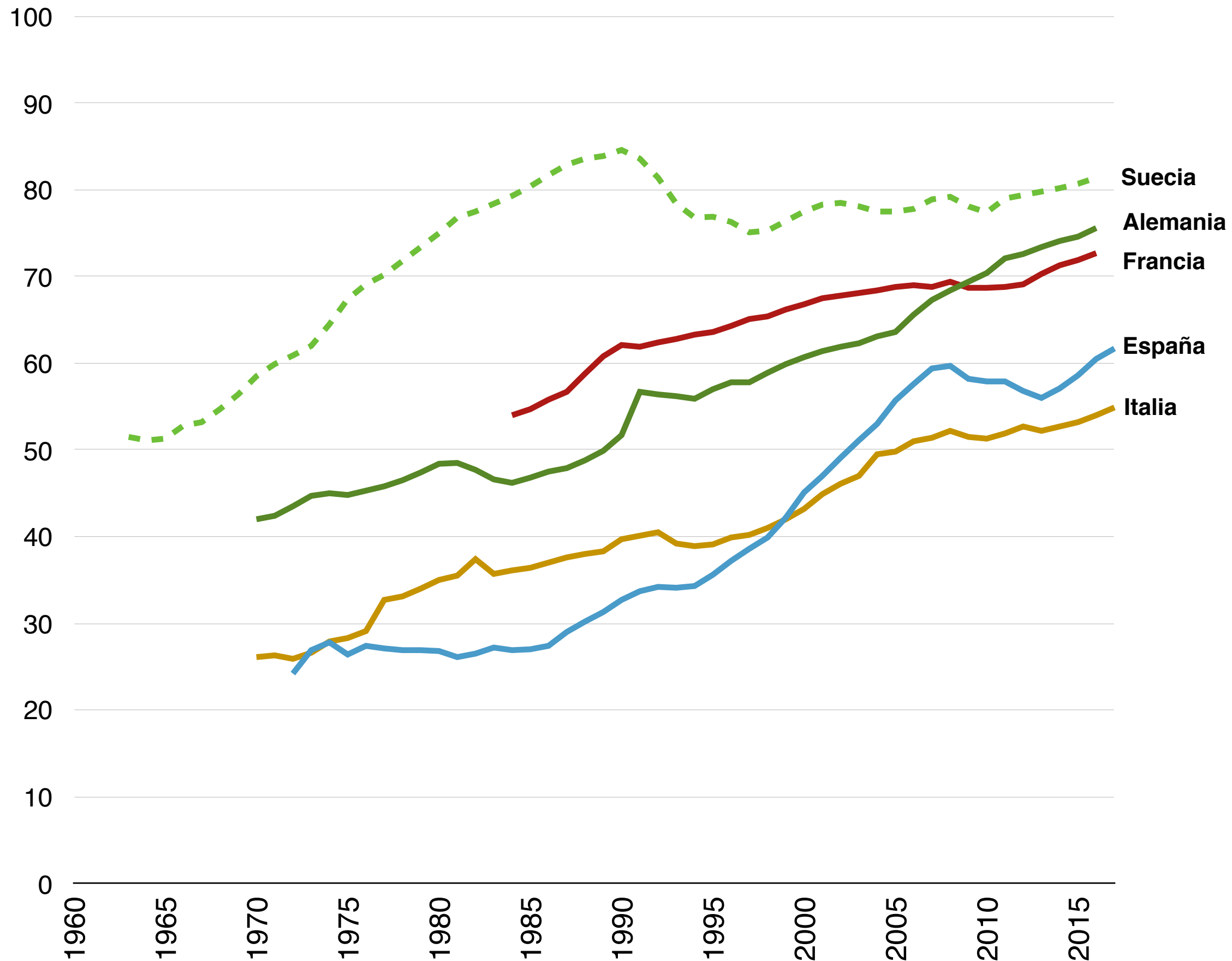
- *Cura de menors, malats, dependents?*
Família
- *Assistència social*: xarxa protectora última pels que quedin desprotegits de
 - l'assegurança social
 - la família

Entre vells i nous riscos socials

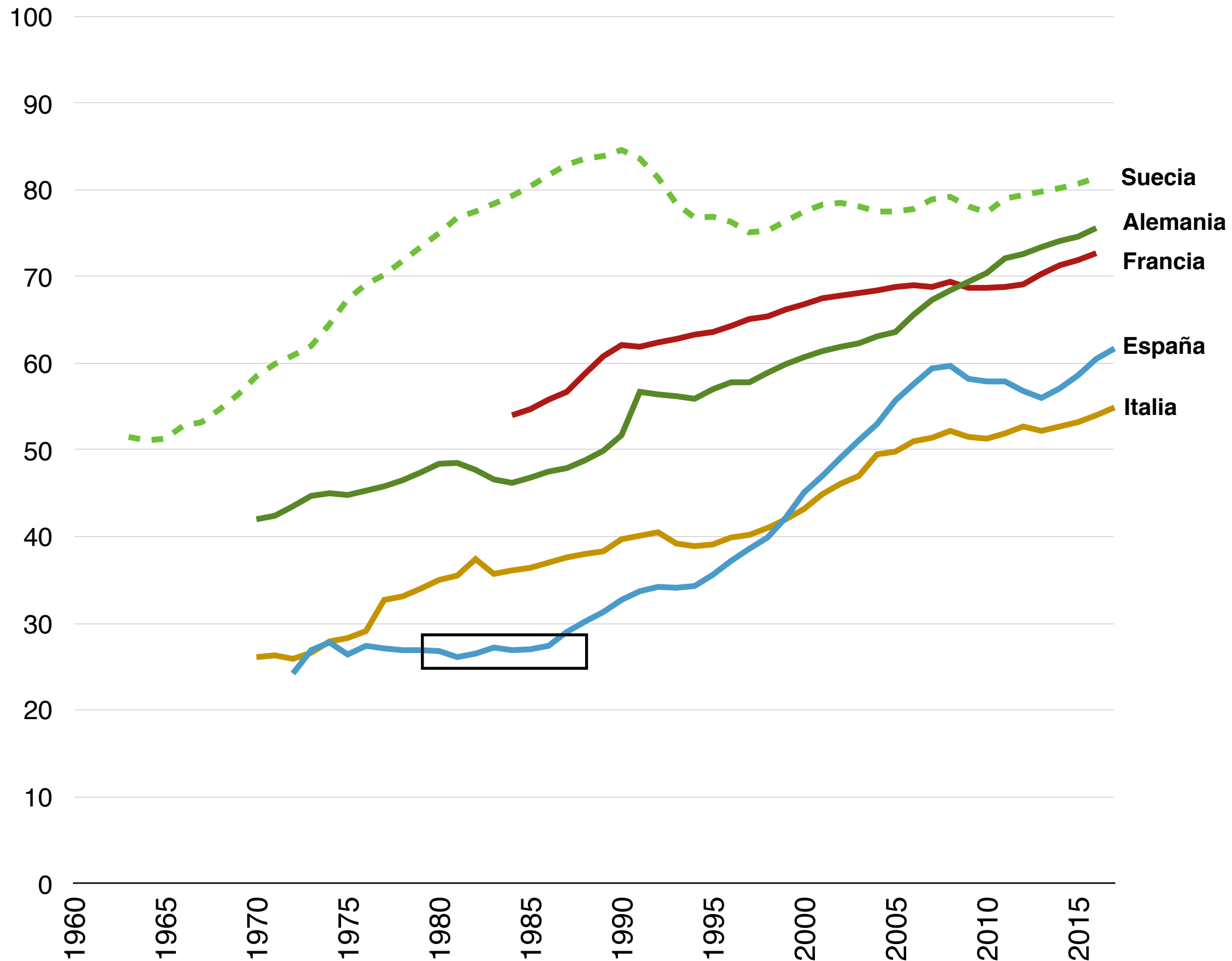
Els canvis socials i econòmics «postfordistes»

- Ocupació més inestable, flexible, fragmentada
- Molta més ocupació, sobre tot de les dones

Taxa d'ocupació dones 25–64 anys



Taxa d'ocupació dones 25–64 anys



Entre vells i nous riscos socials

Els canvis socials i econòmics «postfordistes»

- Trajectòries vitals més fragmentades
- Exigències creixents al mercat de treball
- Envelliment, migracions

Entre vells i nous riscos socials

Noves «demandes»

- Garantir ingressos ja no és només substituir salaris
- Cura de menors i dependents
- Criança i desenvolupament de l'infància
- Gestionar ruptures vitals

Entre vells i nous riscos socials

Canvis i camps emergents

- Garantia de ingressos: complementar salaris... rentes mínimes, crèdits fiscals salarials, impostos negatius, renda bàsic universal
- Cures de llarga durada LTC
- Cura i educació de la primera infància ECEC
- Inclusió activa/activació inclusiva, ALMP

Nous riscos i serveis socials

El gran dilema...

- Assistència social, com a nivell últim de repesca?
- «Pilar» o «pilars»?
- Cures de llarga durada LTC
- Suport a la parentalitat
- Acompanyament de processos de «refer» vides

Nous riscos i serveis socials

...i alguns dilemes més

- Que ho faci el mercat per la majoria:
uns serveis públics universals o focalitzats?
- Que l'estat pagui, que privats i 3^{er} sector proveeixin?
- Un sol sistema, diversos sistemes, integrats en altres?
- L'inversió social com a model?

2. Estructurar el sistema de serveis socials

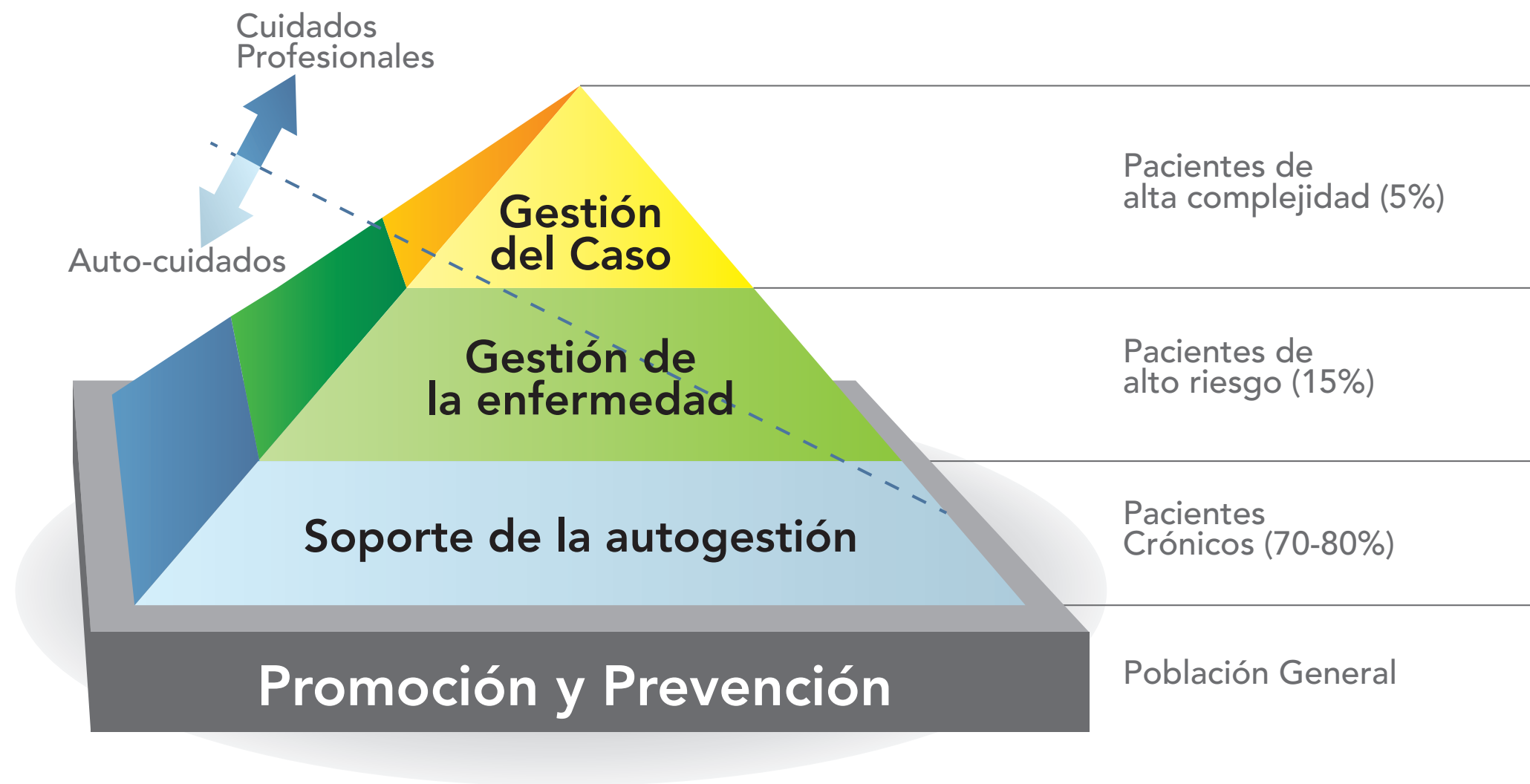
Estructurar el sistema de serveis socials

- Un sistema activat per la demanda o un sistema de gestió proactiva de les necessitats?
- Models d'atenció i nivells d'intensitat
- Govern del sistema

Segmentació i diferenciació

Cuadro 4

Pirámide de Kaiser ampliada



Estructurar el sistema de serveis socials

Models d'atenció

Atenció intensiva/
integrada

Alta complexitat
Baixa capacitat d'autogestió

Acompanyament intensiu i/o
dispositius integrats

Atenció
gestionada

Capacitat limitada
d'autogestió

Contacte regular
Accés «gestionat» als serveis

Atenció
autogestionada

Alta capacitat d'autogestió

Contacto puntual
Accés autònom als serveis

Estructurar el sistema de serveis socials

(Caixa d') eines de valoració

- Instruments de valoració
- Criteri professional
- Preferències de la persona

Estructurar la acción

(Caixa d') eines de valoració

Capacitats/
limitacions
de la persona «focus»

Capacitats/
limitacions
de l'entorn immediat

Elements de complexitat

Capacitats

Capacitats

Limitacions

Limitacions

Estructurar el sistema de serveis socials

Models d'atenció

Individual

Grupal

Comunitario



Estructurar el sistema de serveis socials

- Alguns símptomes de crisi...
 - La dependència i la crisi del SAD tradicional
 - Entre l'incorporació social i el control dels assistits
 - Els menors como objecte de «protecció»
(contra la seva família?)
 - Primària vs especialitzada?

Estructurar el sistema de serveis socials

Sistema d'informació

- Llenguatge comú
- Disseny de processos
- Útil per tots els participants

El (des)govern del sector

El paradís del *blame avoider*

- Tots els nivells de govern (4–5) intervenen en els serveis socials
- Les competències enteses com potestat, no com responsabilitat
- Dispersió de las respuestas, delimitació confusa de poblacions
- Qui fa las cosas no té els recursos

El (des)govern del sector

Govern del sistema

- Responsabilitats o competències
- Simplificar, alinear
- Primària i especialitzada?